

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Thomæ Tamburini Societatis Iesu Siculi
Caltanisettensis, In Alma Vniversitate nobilis Civitatis
Messanæ, Theologiæ Primarij Professoris. Explicatio
Decalogi Duabus distincta partibus**

In qua omnes ferè conscientiæ casus, ad decem Præcepta pertinentes,
mira brevitæte, claritate, & quantum licet, benignitate declarantur

Continens sex Libros posteriores in Decalogum, id est, expositionem
præceptorum secundæ tabulæ

Tamburini, Tommaso

Monachii, Anno M.DC.LIX.

Ignorantia, & parvitas materiæ, numero 2.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39995

ex quadam loquacitate denigrat re ipsa: secundo, veluti ex re accepta, ut cum quis per inculpabilem inadvertentiam, aliquem infamat, ut mox §. 3. n. 7. clarius explicabitur.

aa *S. Th. 2. 2. q. 73. ar. 2.*

3. An inducatur diversa detractionis species, vel ratione materiae, vel personae infamatae, vel audientium, ut item quomodo differat detractor à susurro-ne, & multa ad detractionem, quoad confessionem pertinentia, sunt à nobis alibi *b* disputata.

b *In Opusc. Exped. Conf. l. 2. c. 9. §. 1.*

4. Modi *bb* à quibus alicuius famam quis commaculat, his versibus comprehenduntur.

bb Molina tr. 4. d. 27. Pal. t. 3. d. 5. q. 17. p. 1. Fill. tr. 40. c. 4. q. 1. n. 88. & communiter.

Imponens, augens, manifestans, in mala vertens:

Qui negat, aut minuit, tacuit, laudatque remisit.

Quibus octo modis sex alios addit Reginaldus *c*, sed qui ad praedictos tandem reducuntur.

c Reginaldus l. 2. 4. n. 68.

5. Si delictum occultum publicetur scriptura, vel signo, quo pacto dicitur, proximus infamari per libellum famosum, praeter peccatum graue conficientis vel divulgantis (non dicitur autem conficere, nec divulgare, qui solum ob curiositatem sine periculo divulgandi, legit) contrahitur obligatio, ut publice fama restituatur, vel per praconem, vel per Concionatorem, vel per aliam publicam scripturam, per quam iudicio prudentis fama quantum potest, proximi refarciatur: contrahitur

item excommunicatio; sed ferenda, si libellus sit contra ceteros; *d* lata, si e sit contra religiosos. Adverto denique, non esse, *f* divulgare, si vni tantum perlegas; id vero intellige, si prudenter putes, illum fore taciturnum. Libellum denique, iam fortè publicatum, aliis referre, eritne divulgare? respon-deo, huius dubitationis expressam mentionem non invenio apud Authores, sed ex ipsa praxi fidelium, & quia iam amissum est ius famae, puto, non esse mortale, juxta ea, quae mox dicam §. 2. n. 9. praescindendo ab alijs damnis, quae infamato evenire possent.

d l. Bon. de rest. d. 2. q. 4. p. 9. & n. 9. qui Mediolani hanc excomm. esse ex jure proprio latam, etiam contra ceteros, monet. Dicast. l. 2. de just. tr. 2. d. 12. p. 2. d. 4. n. 109. & Fagund. l. 8. in Decal. c. 3. n. 14. & Fag. ib. n. 13.

§. II.

Excusationes, saltem à mortali, infamantis.

DE excusatione à restitutione, mox; nunc solum agimus de excusatione à peccato.

Ignorantia, & parvitas materiae.

2. Prima excusatio est ratione ignorantiae, vel inadvertentiae inculpabilis.

3. Secunda, ratione parvitas materiae, quae est attendenda ex circumstantiis, juxta sequentem regulam *a*, quae semper est pra oculis habenda. Quoties notabiliter fama alterius leditur, siue

tur, five id, quod narratur sit peccatum mortale, five veniale, five defectus naturalis, toties peccatur mortaliter; at vero quoties læditur, leviter, peccatur venialiter, quoties nil læditur nil peccatur; v. g. si dicas, de viro probo, vel religioso, esse amatorem puellæ, commisisse duellum, esse deditum amoribus &c.; quia lædis ejus famam notabiliter, ideo mortaliter peccas: at si idem dicas de adolescente nobili, vel milite, quia leviter, aut nihil ejus famam lædis leviter vel nihil peccas. Idem b est, si dicas crimen de homine incognito, sine periculo, eum vel ejus familiam &c. cognoscendi, quia tunc nullius fama læditur.

a Ex Salon. Less. Bon. alijsque max citandis. b Salon. 2. 2. q. 62. ar. 2. contr. 1.

4. Hinc infert primò Lessius c cum alijs, quos vide infra cap. 3. §. 3. nu. 6. veniale esse, narrare defectus veniales, nisi forte etiam de his cadat quis notabiliter à sua fama, ut si de viro probò & religioso diceretur, esse mendax (nota; mendax, inquit, non vero semel aut iterum mendacia levia protulisse) & nisi tam multas leves detractiones ee, quâvis interpolatis sermonibus, aggeras, ut sensim notabiliter de bona fama hominem deicias. Infert secundò, non esse ordinariè mortalem revelationem defectuum naturalium, ut esse e gibbosum, cæcum, Clerici filium, Iudæum, parvi judicij ingenijque, ignobilem &c. Infert tertio, idem ordinariè esse, si reveletur defectus, veluti in genere, ut esse aliquem avarum, superbum, iracundum; ratio harum illuminationum est, vel quia hæc communiter sciuntur, vel faciliè sciri contingit, vel

parum per illa læditur proximus, cum sint defectus vel leves, vel involuntarij, propter quæ non censetur esse quis infamis. Dictum tamen utrobique est (ordinariè) nam si ex horum manifestatione esset notabiliter quis contemnendus, vel aliquod f damnum injustè passurus, vel ratione gravitatis personæ graviter denigrandus, vel quia, dum naturalis defectus ore exprimuntur, ex modo loquendi ipsa peccata gravia significantur, mortaliter peccabitur. Adverte insuper, si hæc infamiam honesti hominis jactantur, fore aliud peccatum, & aliquando juxta gravitatem injuriæ, mortale; tunc enim erit contumelia, de qua latius g alibi.

c Less. li. 2. c. 1. nu. 13. Dicast. li. 2. de just. tr. 2. d. 12. p. 2. du. à num. 111. Aror p. 3. lib. 13. c. 7. dub. 4. d Bonac. d. 2. de rest. q. 4. p. 2. n. 7. citatis Nav. Regin. Arag. alijs. ee Delugo de just. t. 1. d. 19. sec. 3. n. 46. Et §. 1. n. 31. Et §. 2. nu. 52. apud Dian. p. 10. tr. 15. res. 17. e At esse mortale, tenet Dicast. lib. 2. de instit. tr. 2. d. 12. p. 1. dub. 3. num. 41. f Barth. à S. Fausto in spec. Conf. a 21. q. 46. g Infr. c. 3. §. 8. lege item Bon. de restit. d. 2. qu. 4. p. 1. nu. 1. Et p. 3. n. 11. Et fusc q. 5.

Quæres, an morteliter peccem, si dicam, te morbo gallico laborare? respondeo negativè h, si tibi dedecus non est, fuisse machatum, ut de milite, vel nobili adolescente modo diximus, quia tunc famam tuam non denigro. At si dedecus tibi illud sit, affirmativè respondeo, quia regulariter hic morbus inde procedit. Excipe, nisi statim subdam, illius morbi causam fuisse extraordi-